

ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (štvrtá rozšírená komora)
zo 6. októbra 2005*

V spojených veciach T-22/02 a T-23/02,

Sumitomo Chemical Co. Ltd, so sídlom v Tokiu (Japonsko),

Sumika Fine Chemicals Co. Ltd, so sídlom v Osake (Japonsko),

v zastúpení: M. Klusmann, advokát, a V. Turner, solicitor,

žalobcovia,

proti

Komisii Európskych spoločenstiev, v zastúpení: L. Pignataro-Nolin a A. Whelan,
splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

* Jazyk konania: angličtina.

ktorých predmetom sú návrhy na neplatnosť rozhodnutia Komisie 2003/2/ES z 21. novembra 2001 prijatého v konaní podľa článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/E-1/37.512 – Vitamíny) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ L 6, 2003, s. 1) v rozsahu, v akom sa týka žalobcov,

SÚD PRVÉHO STUPŇA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV
(štvrtá rozšírená komora),

v zložení: predseda komory H. Legal, sudcovia P. Lindh, P. Mengozzi, I. Wiszniewska-Bialecka a V. Vadapalas,

tajomník: J. Plingers, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 18. novembra 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

Okolnosti predchádzajúce sporu

- ¹ V rozhodnutí 2003/2/ES z 21. novembra 2001 prijatom v konaní podľa článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/E-1/37.512 – Vitamíny) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EÚ L 6, 2003, s. 1, ďalej len „Rozhodnutie“) Komisia v článku 1 skonštatovala, že viaceré podniky porušili článok 81 ods. 1 ES a článok 53 ods. 1

Dohody o Európskom hospodárskom priestore (EHP) tým, že boli účastníkmi súboru rozličných dohôd, ktoré ovplyvnili dvanásť rôznych trhov vitamínových výrobkov, konkrétne vitamíny A, E, B 1, B 2, B 5, B 6, kyselina listová, vitamíny C, D 3, H, betakarotén a karotenoidy. Najmä z druhého odôvodnenia Rozhodnutia vyplýva, že v rámci týchto dohôd sa predmetné podniky dohodli na cenách rôznych výrobkov, rozdelili si predajné kvóty, spoločne sa dohodli a zvýšili ceny, uverejňovali oznamy o cenách v súlade so svojimi dohodami, predávali výrobky za dohodnuté ceny, zaviedli kontrolný mechanizmus a kontrolu dodržiavania dohôd a boli účastníkmi systému pravidelných rokovaní s cieľom vykonať svoje plány.

- 2 Medzi týmito podnikmi sa nachádzajú okrem iného japonské podniky Sumitomo Chemical Co. Ltd (ďalej len „Sumitomo“) a Sumika Fine Chemicals Co. Ltd (ďalej len „Sumika“), ktoré boli podľa Rozhodnutia zodpovedné za porušenia na trhoch Spoločenstva a EHP s vitamínom H (takisto známeho aj pod názvom biotín) (v prípade Sumitomo) a kyselinou listovou (v prípade Sumika) [článok 1 ods. 1 písm. j) a k) Rozhodnutia].

- 3 V článku 1 ods. 2 písm. k) a l) Rozhodnutia Komisia skonštatovala, že porušenie, ktorého účastníkom bol Sumitomo, trvalo od októbra 1991 do apríla 1994 a porušenie, ktorého účastníkom bol Sumika, trvalo od januára 1991 do júna 1994.

- 4 V článku 2 Rozhodnutia je nariadené podnikom zodpovedným za skonštatované porušenia ich okamžite skončiť, ak tak ešte neurobili, a zdržať sa v budúcnosti aktov alebo správania, ktoré sú skonštatovaným porušením, ako aj akýchkoľvek opatrení, ktorých cieľ alebo účinok by bol rovnaký alebo rovnocenný.

- 5 Hoci Komisia uložila pokuty za skonštatované porušenia na trhoch vitamínov A, E, B 2, B 5, C, D 3, betakaroténu a karotenoidov, neuložila pokuty za porušenia skonštatované na trhoch vitamínov B 1, B 6, H a kyseliny listovej (článok 3 Rozhodnutia).

- 6 Z odôvodnení č. 645 až č. 649 Rozhodnutia totiž vyplýva, že skonštatované porušenia na týchto posledných uvedených trhoch skončili päť rokov pred tým, ako Komisia začala svoje šetrenie a že preto sa na tieto porušenia vzťahoval článok 1 nariadenia Rady (EHS) č. 2988/74 z 26. novembra 1974 o premlčacej lehote v stíhaní a pri výkone rozhodnutia v oblasti právnej úpravy dopravy a hospodárskej súťaže Európskeho hospodárskeho spoločenstva (Ú. v. ES L 319, s. 1; Mim. vyd. 07/001, s. 61).

- 7 Teda najmä podnikom Sumitomo a Sumika neboli uložené pokuty.

- 8 Z Rozhodnutia (odôvodnenie č. 650) takisto vyplýva, že tieto dva podniky uviedli v odpovediach na oznámenia výhrad, že porušenia, na ktorých sa údajne zúčastnili, nemôžu byť predmetom rozhodnutia Komisie, keďže sú už premlčané.

- 9 V rozhodnutí (odôvodnenie č. 651) Komisia odmietla toto tvrdenie, pričom uviedla, že „pravidlá týkajúce sa premlčania sa vzťahujú iba na uplatňovanie pokút alebo sankcií“ [*neoficiálny preklad*] a že „nemajú vplyv na právo Komisie prešetriť záležitosti týkajúce sa dohôd a prijímať v prípade potreby rozhodnutia, ktorými ich zakazuje“ [*neoficiálny preklad*].

Konanie a návrhy účastníkov konania

- 10 Sumitomo a Sumika samostatnými návrhmi podanými do kancelárie Súdu prvého stupňa 7. februára 2002, zapísanými pod číslami T-22/02 a T-23/02, podali žaloby, na základe ktorých sa začali konania v týchto veciach.

- 11 Uznesením predsedu prvej komory Súdu prvého stupňa z 30. apríla 2004 boli veci T-22/02 a T-23/02 spojené na účely ústnej časti konania a rozsudku vzhľadom na ich súvislosť v súlade s článkom 50 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa.

- 12 Podľa článku 14 rokovacieho poriadku a na návrh prvej komory Súd prvého stupňa po vypočutí účastníkov konania v súlade s článkom 51 uvedeného rokovacieho poriadku rozhodol, že vec bude postúpená širšiemu rozhodovaciemu zloženiu.

- 13 Keďže zloženie komôr Súdu prvého stupňa bolo zmenené a sudca spravodajca bol pridelený do štvrtej komory, tieto veci boli potom pridelené štvrtej rozšírenej komore.

- 14 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa (štvrtá rozšírená komora) rozhodol o začatí ústnej časti konania.

- 15 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na ústne otázky, ktoré im Súd prvého stupňa položil, boli vypočuté na pojednávaní 18. novembra 2004.
- 16 Vo veci T-22/02 Sumitomo navrhuje, aby Súd prvého stupňa zrušil Rozhodnutie v rozsahu, v akom sa ho týka, a zaviazal žalovanú na náhradu trov konania.
- 17 Vo veci T-23/02 Sumika navrhuje, aby Súd prvého stupňa zrušil Rozhodnutie v rozsahu, v akom sa ho týka, a zaviazal žalovanú na náhradu trov konania.
- 18 V každej z dvoch spojených vecí Komisia navrhuje, aby Súd prvého stupňa zamietol žalobu a zaviazal žalobcu na náhradu trov konania.

O návrhoch na zrušenie

- 19 Na podporu svojich žalôb žalobcovia uvádzajú dva dôvody založené na premlčaní práva Komisie konštatovať porušenia a na nedostatku právomoci Komisie.

1. *O prvom žalobnom dôvode založenom na premlčaní práva Komisie skonštatovať porušenie*

- 20 Žalobcovia uvádzajú, že Komisia nemohla v danom prípade voči nim prijať rozhodnutie o zákaze, keďže jej právo tak urobiť už bolo premlčané vzhľadom na uplynutie premlčacej lehoty stanovenej v článku 1 nariadenia č. 2988/74 na jednej strane a vzhľadom na určité všeobecné zásady práva Spoločenstva na druhej strane.

Prvá časť: uplatnenie nariadenia č. 2988/74

Tvrdenia účastníkov konania

- 21 Žalobcovia uvádzajú, že právomoc Komisie udeľovať pokuty alebo sankcie za porušenie práva Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže podlieha premlčacej lehote päť rokov podľa článku 1 nariadenia č. 2988/74 a že Komisia sama uznala, že táto premlčacia lehota v prípade žalobcov uplynula.
- 22 Žalobcovia ďalej uvádzajú, že formálne rozhodnutie o zákaze, tak ako bolo prijaté v danom prípade proti nim, sa musí kvalifikovať ako „sankcia“ v zmysle uvedeného článku, pretože z neho vyplývajú aspoň tri typy sankčných účinkov.
- 23 Po prvé, keďže Rozhodnutie konštatuje porušenie práva hospodárskej súťaže v rámci údajnej celosvetovej dohody, môže toto Rozhodnutie viesť k ďalším stíhaniam v členských štátoch, kde sú odlišné pravidlá týkajúce sa premlčania, a dokonca i v iných krajinách; konštatovania Komisie by mohli slúžiť ako indície v rámci týchto

stíhaní, ktoré by spôsobili žalobcom prinajmenšom vznik veľmi vysokých nákladov na ich právnu obranu. Po druhé, žalobcovia by mohli byť zažalovaní z dôvodu občianskoprávnej zodpovednosti pred vnútroštátnymi súdmi zo strany tretích osôb, ktoré by sa mohli chcieť oprieť o Rozhodnutie pri vymáhaní náhrady škody a úrokov. Po tretie, Rozhodnutie vážne poškodzuje dobré meno žalobcov, tak ako negatívna reklama vyplývajúca z občianskoprávných žalôb podaných tretími osobami.

24 Žalobcovia poznamenávajú, že cieľom nariadenia č. 2988/74 v súlade s tam uvedenými odôvodneniami je zaviesť zásadu premlčania na zabezpečenie právnej istoty, pokiaľ ide o pokuty, ako aj o iné sankcie. Dôvodom zavedenia takých premlčacích lehôt, aké uvádza nariadenie č. 2988/74, do daného právneho systému je snaha zabezpečiť, aby sa v záujme dobrého fungovania právneho systému nestíhali a nepostihovali porušenia, ku ktorým došlo už pred dlhým časom. Právna istota, spravodlivosť a efektívnosť správy si vyžadujú, aby správny orgán používal svoje prostriedky a peniaze daňovníkov na stíhanie súčasných porušení a nie porušení z minulosti. Z tohto dôvodu by už od určitého okamihu podniky nemali byť nielen pokutované, ale ani by sa nemali obávať, že budú čeliť rozhodnutiu konštatujúcemu porušenie s postihujúcimi účinkami, ktoré z toho vyplývajú.

25 Z toho podľa žalobcov vyplýva, že na základe nariadenia č. 2988/74 Komisia nielenže nemohla udeliť žalobcom pokuty, ale ani nemohla prijať voči nim rozhodnutie o zákaze, ktoré konštatuje porušenie.

26 Žalovaná uvádza, že článok 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/74 vzhľadom na jeho kontext a vzhľadom na okolnosti vypracovania tohto nariadenia sa nemôže vykladať tak, že sa vzťahuje na pokuty alebo sankcie odlišné od tých, ktoré sú striktné peňažnej povahy a sú uvedené v právnych predpisoch citovaných v úvodnej časti toho istého nariadenia. Uvedený článok totiž používa oba pojmy „pokuty“ a „sankcie“ práve

preto, aby bolo možné podriaďiť rovnakému režimu premlčania na základe uvedených právnych predpisov všetky uvedené peňažné sankcie, a to buď pod názvom „pokuty“ alebo „sankcie“. Pôvodný návrh nariadenia predložený Komisiou a dva zmenené návrhy, ktoré po ňom nasledovali, tým, že používajú dvojitý pojem „pokuty (sankcie)“ preukazujú, že tieto dva pojmy sa používali ako synonymá. Stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru [neskôr Európsky hospodársky a sociálny výbor (ďalej len EHSV)] z 29. júna 1972 v prvej vete „[Návrh nariadenia sa týka iba právomoci uložiť a vymáhať pokuty za porušenie ustanovení prijatých na základe Zmluvy o založení EHS v oblasti práva dopravy a hospodárskej súťaže“ (*neoficiálny preklad*)], takisto preukázalo, že uvedený výbor pochopil návrh nariadenia tak, že odkazuje výlučne na pokuty v širšom zmysle vrátane pravidelných penále.

27 Žalovaná v každom prípade uvádza, že žiadna sankcia uložená orgánom hospodárskej súťaže tretej krajiny ani žiadne zaviazanie na náhradu škody a úrokov zo strany vnútroštátneho súdu sa nemôžu v žiadnom prípade kvalifikovať ako sankcia uložená Komisiou. Okrem toho, ujma na dobrom mene je navyše nepriamym dôsledkom prijatia Rozhodnutia a nemôže sa považovať za sankciu. Žalobcovia si navyše mylia prijatie a uverejnenie rozhodnutia, ktoré konštatuje porušenie. Iba samotné uverejnenie môže predstavovať potenciálne riziko pre záujmy adresáta bez toho, že by pritom predstavovalo sankciu.

28 Žalobcovia v replike uvádzajú, že keď na základe nariadenia č. 2988/74 Komisia nemá viac právomoc zaviazat podniky, aby ukončili konštatované porušenie, a aj ukladať pokuty a pravidelné penále v prípade porušenia, nevyhnutne z toho vyplýva, že nemá ani implicitnú právomoc konštatovať porušenie, o ktoré ide v danom prípade (rozsudok Súdneho dvora z 2. marca 1983, GVL/Komisia, 7/82, Zb. s. 483, bod 23).

29 Žalobcovia poznamenávajú, že keď Súdny dvor vykladá právo Spoločenstva, opiera sa o zjavný význam slov v legislatívnom kontexte, o cieľ opatrenia a iba subsidiárne

o prípravné práce (návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Tizzano v súvislosti s rozsudkom Súdneho dvora zo 4. októbra 2001, Bowden a i., C-133/00, Zb. s. I-7031, I-7033, body 28 až 30). Prípravné práce sa nemôžu samy osebe považovať za jasne vyjadrujúce zámer autorov nariadenia (rozsudok Súdu prvého stupňa z 25. marca 1999, Gencor/Komisia, T-102/96, Zb. s. II-753, body 128 a 129). To, čo je dôležité v tomto prípade, teda nie je význam, v akom EHSV pochopil návrh nariadenia, ale samotné konečné znenie takéhoto nariadenia.

- 30 Znenie článku 1 nariadenia č. 2988/74 je podľa žalobcov jasné a jednoznačné. Nie je teda žiadna pochybnosť, že rozhodnutie, ktoré konštatuje porušenie, je v skutočnosti sankciou v zmysle uvedeného článku a to z dôvodu, že má sankčné účinky, a z dôvodu klasického sankčného účelu, ktorý toto rozhodnutie sleduje. Žalovaná to sama pripustila tým, že uznala, že prijala rozhodnutie, ktorého záujmom bolo „podporiť príkladné správanie“ a „odradiť akékoľvek opakované porušovanie“, teda ide o dva záujmy, ktoré podľa žalobcov zodpovedajú klasickému účelu každej sankcie. Zdôrazňujú na jednej strane, že aj z návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Reischl v súvislosti s už citovaným rozsudkom GVL/Komisia (s. 510 a 516) vyplýva, že žalovaná už pripustila vo veci, ktorá viedla k tomuto rozsudku, že rozhodnutie, ktoré konštatuje porušenie, má takisto sankčné účinky svojím uverejnením v úradnom vestníku, a na druhej strane, že Súdny dvor vo svojom rozsudku z 15. júla 1970, ACF Chemiefarma/Komisia (41/69, Zb. s. 661, bod 104), považoval uverejnenie rozhodnutia za dodatočnú sankciu.

- 31 Žalobcovia trvajú najmä na tom, že vnútroštátny súd členského štátu alebo tretieho štátu by mohol použiť konštatovania Komisie ako „na prvý pohľad dostatočný dôkaz“, ktorý by žalobcovia mali veľmi veľké ťažkosti spochybníť, najmä v členských štátoch Európskej únie. Citujú v tomto smere rozhodnutia súdnych orgánov Austrálie, Spojených štátov a Kanady, ako aj rozsudok Súdneho dvora zo 14. decembra 2000, Masterfoods a HB (C-344/98, Zb. s. I-11369, body 49 až 52). Žalobcovia poznamenávajú, že žalovaná sama vo svojich vyjadreniach implicitne pripúšťa takúto možnosť, keď cituje v rámci odpovede na druhý žalobný dôvod

„záujem umožniť poškodeným subjektom obrátiť sa na vnútroštátne občianske súdy“ z dôvodu legitímneho záujmu, ktorý ju oprávňuje prijať rozhodnutie, ktoré konštatuje porušenie (pozri bod 122 nižšie).

32 Žalobcovia dodávajú, že uplatniteľnosť nariadenia č. 2988/74 na rozhodnutia, ktoré konštatujú porušenie, nie je spochybnené ani legislatívnym kontextom. Uvádzajú, že to, že v článku 1 uvedeného nariadenia sa používa pojem „sankcia“, sa nevysvetľuje, ako to tvrdí žalovaná, potrebou, aby peňažné sankcie, ktoré sú rôzne nazvané, podliehali spoločnému režimu premlčania. Pojem „pokuta“ totiž takisto jasne zahŕňa peňažnú sankciu stanovenú v nariadení Rady č. 11 z 27. júna 1960 týkajúcom sa odstránenia diskriminácie v oblasti cien a podmienok dopravy pri uplatňovaní článku 79 ods. 3 Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES 52, 1960, s. 1121).

33 Žalovaná v duplike namieta proti tvrdeniu, ktoré žalobcovia zakladajú na už citovanom rozsudku GVL/Komisia, upresňujúc najmä, že v tomto rozsudku Súdny dvor nevyhlásil, že implicitná právomoc prijímať rozhodnutia, ktoré konštatujú porušenie, vyplýva priamo z právomoci nariadiť jeho skončenie a uložiť pokuty, zverenej Komisii právnymi predpismi, ale že všetky tieto právomoci majú za spoločný základ články 83 ES a 85 ES. Okrem toho žalovaná spochybňuje výklad už citovaného rozsudku ACF Chemiefarma/Komisia, ktorý podali žalobcovia.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

34 Je potrebné na úvod zdôrazniť, že Komisia je zodpovedná za vykonanie a orientáciu politiky Spoločenstva v oblasti hospodárskej súťaže. Preto jej článok 85 ods. 1 ES, ktorý je v tejto oblasti konkrétnym prejavom všeobecného posolania kontroly

zvereného Komisii článkom 211 ES, zveril úlohu dbať na uplatňovanie zásad stanovených v článkoch 81 ES a 82 ES a ustanovenia prijaté na základe článku 83 ES jej zverili rozsiahle právomoci (rozsudky Súdneho dvora z 28. februára 1991, *Delimitis*, C-234/89, Zb. s. I-935, bod 44, a *Masterfoods a HB*, už citovaný, bod 46; rozsudok Súdu prvého stupňa z 18. septembra 1992, *Automec/Komisija*, T-24/90, Zb. s. II-2223, body 73 a 74).

- 35 Cielom právomocí zverených Komisii nariadením Rady č. 17 zo 6. februára 1962, prvé nariadenie implementujúce články [81] a [82] Zmluvy (Ú. v. ES 13, 1962, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3), vzťahujúce sa na túto vec z hľadiska *ratione temporis*, je umožniť Komisii splniť úlohu, ktorá jej bola zverená článkom 85 ES, a to dbať na dodržiavanie pravidiel hospodárskej súťaže na spoločnom trhu (rozsudok Súdneho dvora zo 7. januára 2004, *Aalborg Portland a i./Komisia*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb. s. I-123, bod 54, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. februára 2001, *Mannesmannröhren-Werke/Komisija*, T-112/98, Zb. s. II-729, body 61 a 66). Je totiž v súlade so všeobecným záujmom vyhnúť sa postupom a dohodám obmedzujúcim hospodársku súťaž, odhaľovať ich, ako ich aj trestať (rozsudok *Aalborg Portland a i./Komisia*, už citovaný, bod 54).
- 36 Nariadenie č. 17 teda poverilo Komisiu, aby zaviazala podniky ukončiť zistené porušenie a aj ukladala pokuty a pravidelné penále v prípade porušenia. Právomoc prijímať rozhodnutia na tento účel nevyhnutne zahŕňa skonštatovanie porušenia, o ktoré ide (rozsudok *GVL/Komisija*, už citovaný, bod 23).
- 37 Skončenie porušenia pred prijatím rozhodnutia Komisiou nepredstavuje samo osebe okolnosť, ktorá by bola prekážkou výkonu právomoci Komisie konštatovať a postihovať porušenie pravidiel hospodárskej súťaže. V tomto smere Súdny dvor už rozhodol že na jednej strane právomoc Komisie ukladať pokuty nie je nijako

ovplyvnená skutočnosťou, že správanie predstavujúce porušenie a jeho rušivé účinky už skončili (rozsudok ACF Chemiefarma/Komisía, už citovaný, bod 175), a že na druhej strane Komisia môže prijať rozhodnutie konštatujúce porušenie, ktoré už predmetný podnik skončil, ale pod podmienkou, že inštitúcia má legitímny záujem tak urobiť (rozsudok GVL/Komisía, už citovaný, bod 24).

38 V danom prípade sa Komisia v Rozhodnutí obmedzila, pokiaľ ide o žalobcov, na skonštatovanie, že porušili článok 81 ods. 1 ES a článok 53 ods. 1 Dohody o EHP tým, že boli účastníkmi dohôd, ktoré mali vplyv na trhy Spoločenstva a EHP s vitamínom H (v prípade Sumitomo od októbra 1991 do apríla 1994) a kyselinou listovou (v prípade Sumika od januára 1991 do júna 1994), a nariadila im zdržať sa toho, aby sa opakovali takéto akty alebo správanie alebo prijímali akékoľvek opatrenia, ktorých cieľ alebo účinok by bol rovnaký alebo rovnocenný. Komisia však neuložila žalobcom pokuty, pretože už skončili svoju účasť na uvedených dohodách viac ako päť rokov pred začatím šetrenia Komisie, čo zahŕňa v súlade s článkom 1 nariadenia č. 2988/74 premlčanie práva inštitúcie uložiť pokuty.

39 Žalobcovia v prvej časti svojho prvého žalobného dôvodu Komisii v podstate vytýkajú, že porušila tento posledný uvedený článok, pretože premlčanie, ktoré je tam stanovené, sa podľa nich týka takisto právomoci skonštatovať porušenie v danom prípade. Poukazujú najmä na to, na jednej strane, že na rozhodnutie, ktoré konštatuje porušenie, sa vzťahuje pojem „sankcie“, ktoré Komisia nemôže ukladať po uplynutí premlčacej lehoty uvedenej v predmetnom ustanovení, a na druhej strane, že zánik práva uložiť pokutu premlčaním nevyhnutne zahŕňa zánik implicitnej právomoci konštatovať porušenie.

40 Je teda potrebné v prvom rade určiť, či tak, ako to tvrdia žalobcovia, premlčanie uvedené v článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/74 sa uplatňuje na právomoc Komisie konštatovať existenciu porušenia článku 81 ods. 1 ES.

41 Článok 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/74 stanovuje, že „pre právomoc Komisie ukladať pokuty alebo sankcie za porušenie právnych predpisov v oblasti dopravy a hospodárskej súťaže v Európskom hospodárskom spoločenstve platia nasledovné premlčacie lehoty:

a) tri roky v prípade porušenia ustanovení týkajúcich sa žiadostí alebo oznámení podnikov alebo združení podnikov, žiadostí o informácie, alebo vykonania šetrení;

b) päť rokov v prípade všetkých ostatných porušení.“

42 V rámci doslovného výkladu uvedeného ustanovenia je potrebné vziať do úvahy skutočnosť, že dokumenty práva Spoločenstva sú vydané vo viacerých jazykoch a rôzne jazykové verzie sú tiež záväzné; výklad ustanovenia práva Spoločenstva zahŕňa teda porovnanie jazykových verzií (rozsudok Súdneho dvora zo 6. októbra 1982, CILFIT, 283/81, Zb. s. 3415, bod 18).

43 V tomto smere je potrebné uviesť, že znenie článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/74 v takmer všetkých jazykových verziách uvádza, že premlčaniu podlieha právo Komisie uložiť pokuty alebo sankcie. Žiadna jazyková verzia neodkazuje na premlčanie skutočností alebo porušení alebo práva Komisie skonštatovať porušenia. Je potrebné preto skúmať rozsah pojmu „sankcie“, ktorý je uvedený vedľa pojmu „pokuty“ v uvedenom ustanovení, či tak ako uvádzajú žalobcovia, tento pojem zahŕňa takisto rozhodnutie, ktoré konštatuje porušenie.

- 44 Hoci tento pojem posudzovaný ako taký vo väčšine jazykových verzií môže mať širší rozsah ako pojem „pokuty“, ktorý označuje iba sankcie peňažného charakteru, sú jazykové verzie (a to fínska a švédka verzia), v ktorých tento pojem označuje, tak ako pojem „pokuty“, ktorý mu predchádza, sankcie nevyhnutne peňažného charakteru.
- 45 Trochu rozporuplný výklad vyplýva aj zo skúmania nadpisu článku 1. V niektorých jazykových verziách nariadenia č. 2988/74 sa odkazuje v tomto nadpise na premlčanie práva konať alebo viesť konanie, čo sú pojmy, ktoré by mohli naznačovať, že rozsah premlčania uvedeného v predmetnom ustanovení prekračuje samotnú právomoc postihovať porušenia tak, že zahŕňa aj možnosť konať alebo viesť konanie, ktorého cieľom je jednoducho preukázať porušenia. V ostatných verziách nadpis obsahuje pojmy „poursuites“ (francúzska verzia) alebo „vervolging“ (holandská verzia), čo evokuje jasne na rozdiel od pojmov „konať“ alebo „viesť konanie“ myšlienku akcie s represívnym cieľom. V dánskej verzii nadpis odkazuje na premlčanie práva uložiť „hospodárske sankcie“.
- 46 Zároveň však podľa ustálenej judikatúry, hoci potreba jednotného výkladu právnej úpravy Spoločenstva vylučuje izolované posudzovanie určeného textu a vyžaduje v prípade pochybností, aby sa text vykladal a uplatňoval vo svetle verzií v iných jazykoch, v prípade rozdielnosti medzi týmito verziami sa musí predmetné ustanovenie vykladať v zmysle všeobecnej štruktúry a cieľa právnej úpravy, ktorej je súčasťou (rozsudky Súdneho dvora z 12. júla 1979, Koschniske, 9/79, Zb. s. 2717, bod 6; z 28. marca 1985, Komisia/Spojené kráľovstvo, 100/84, Zb. s. 1169, bod 17, a z 20. novembra 2003, Kyocera Electronics Europe, C-152/01, Zb. s. I-13821, bod 33, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 26. septembra 2000, Starway/Rada, T-80/97, Zb. s. II-3099, bod 81).

- 47 Všeobecnejšie je potrebné na výklad ustanovenia práva Spoločenstva vziať do úvahy nielen jeho znenie, ale takisto jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou (rozsudok Súdneho dvora zo 17. novembra 1983, *Merck*, 292/82, Zb. s. 3781, bod 12), ako aj ustanovenia práva Spoločenstva ako celok (rozsudok *CILFIT*, už citovaný, bod 20).
- 48 V rovine kontextuálneho a teleologického výkladu je potrebné pripomenúť, že ako vyplýva z návrhu Komisie KOM(71) 1514, konečné znenie, z 23. decembra 1971 priloženého do spisu žalovanou, prijatie nariadenia č. 2988/74 predstavovalo odpoveď normotvorcu Spoločenstva na indikácie vyplývajúce z rozsudkov Súdneho dvora vydaných roku 1970 vo veciach týkajúcich sa dohôd na trhu chinínu (pozri najmä rozsudok *ACF Chemiefarma/Komisia*, už citovaný, body 18 až 20), zopakované roku 1972 vo veciach týkajúcich sa dohôd na trhu farbív (pozri najmä rozsudok Súdneho dvora zo 14. júla 1972, *Geigy/Komisia*, 52/69, Zb. s. 787, bod 21), v ktorých Súdny dvor potom, ako skonštatoval, že texty upravujúce právomoc Komisie ukladať pokuty v prípade porušenia pravidiel hospodárskej súťaže nestanovovali žiadne premlčanie, zdôraznil, že na to, aby premlčacia lehota splnila úlohu zabezpečiť právnú istotu, musí byť stanovená vopred a že stanovenie jej dĺžky a podmienok uplatňovania patrí do právomoci normotvorcu Spoločenstva.
- 49 Je potrebné poznamenať, že v prvom odôvodnení nariadenia č. 2988/74 sa konštatuje, že „na základe právnej úpravy v oblasti dopravy a hospodárskej súťaže v Európskom hospodárskom spoločenstve je Komisia oprávnená ukladať pokuty, sankcie a periodické sankcie [pravidelné penále — *neoficiálny preklad*] podnikom alebo združeniam podnikov, ktoré porušujú právo spoločenstva v oblasti informovania alebo šetrenia, alebo zákazu diskriminácie, obmedzujúcich praktík alebo zneužívania dominantného postavenia“ a takisto sa konštatuje, že „tieto právne predpisy [však] neupravujú žiadnu premlčaciu lehotu“.

- 50 Okrem toho v druhom odôvodnení toho istého nariadenia sa okrem iného uvádza, že „je potrebné v záujme právnej istoty zaviesť zásadu premlčania a upraviť vykonávacie predpisy [a] aby bola táto problematika plne pokrytá, je potrebné, aby bola právne upravená premlčacia lehota, nielen pokiaľ ide o právomoc ukladať pokuty a sankcie, ale aj pokiaľ ide o právomoc vykonávať rozhodnutia, na základe ktorých sú pokuty, sankcie alebo periodické sankcie [pravidelné penále — *neoficiálny preklad*] uložené“.
- 51 Tretie odôvodnenie spresňuje, že nariadenie „sa musí uplatniť na príslušné ustanovenia nariadenia č. 11..., nariadenia č. 17... a nariadenia Rady (EHS) č. 1017/68 z 19. júla 1968 o uplatňovaní pravidiel súťaže na železničnú, cestnú a vnútrozemskú vodnú dopravu [Ú. v. ES L 175, s. 1; Mim. vyd. 07/001, s. 6]“.
- 52 Tak ako v tejto súvislosti vhodne poznamenala žalovaná, hoci nariadenia č. 17 a č. 1017/68 stanovujú právomoc Komisie ukladať „pokuty“ (pozri článok 15 nariadenia č. 17 a článok 22 nariadenia č. 1017/68), nariadenie č. 11 poveruje Komisiu ukladať „sankcie“ (pozri články 17 a 18 nariadenia č. 11). „Sankcie“ uvedené v poslednom uvedenom nariadení majú okrem toho výlučne peňažnú povahu, ako aj vyplýva na jednej strane zo skutočnosti, že je vždy stanovené maximum sankcie vyjadrené v zúčtovacích jednotkách alebo násobkom ceny dopravy, ktorá bola zaplatená alebo požadovaná porušovateľom, a na druhej strane z toho, že je stanovené, že tieto sankcie „sa vykonávajú za podmienok stanovených v článku 192 Zmluvy [teraz článok 256 ES]“ [*neoficiálny preklad*], ktorý sa týka „rozhodnutí Rady alebo Komisie, ktoré ukladajú peňažný záväzok osobám iným než sú štáty“ a ktoré sú podľa tohto článku „vykonateľné“ (pozri články 17, 18 a 23 nariadenia č. 11).
- 53 Za týchto podmienok je použitie pojmu „sankcie“ popri pojme „pokuty“ v článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/74 odôvodnené potrebou vyjasniť skutočnosť, že premlčanie stanovené týmto ustanovením sa týka takisto práva ukladať peňažné sankcie, ktoré nie sú kvalifikované ako pokuty, teda také, aké uvádza nariadenie č. 11.

54 Tvrdenie žalobcov, podľa ktorého toto objasnenie nebolo potrebné, keďže pojem „pokuty“ sa môže týkať takisto sankcií nariadenia č. 11, a preto by výklad pojmu „sankcie“ uvedeného v článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/74 zo strany Komisie zbavil tento posledný uvedený pojem účinku, nie je presvedčivé.

55 V rámci kontextuálneho výkladu je totiž potrebné uviesť, že ustanovenia nariadenia č. 2988/74 vyhradené premlčaniu „pri výkone“, teda premlčanie „právomoc[i] Komisie na výkon rozhodnutí o uložení pokút, sankcií alebo periodickej sankcie [pravidelné penále — *neoficiálny preklad*] za porušenie právnych predpisov v oblasti dopravy a hospodárskej súťaže v Európskom hospodárskom spoločenstve“ (článok 4) ukazujú, že normotvorca Spoločenstva pri prijímaní uvedeného nariadenia nepoužil pojem „pokuty“ na označenie všetkých sankcií peňažného charakteru. Najmä podľa článku 5 sa premlčanie pri výkone rozhodnutí preruší buď oznámením rozhodnutia meniaceho pôvodnú výšku pokuty, sankcie alebo pravidelné penále, alebo zamietnutím žiadosti o takúto zmenu, alebo každým úkonom zo strany Komisie alebo členského štátu na požiadanie Komisie s cieľom výkonu platieb, pokuty, sankcií alebo pravidelných penále. Odkazy na výšku čiastky a na nútený výkon sankcie ukazujú, že normotvorca Spoločenstva nepoužil pojem „sankcie“ na označenie iných ako peňažných sankcií.

56 V tomto smere nemožno dedukovať z tretieho odôvodnenia nariadenia č. 2988/74, ktoré spresňuje, že toto nariadenie „sa musí použiť aj na príslušné ustanovenia budúcich nariadení v oblasti právnej úpravy dopravy a hospodárskej súťaže v Európskom hospodárskom spoločenstve“, že normotvorca Spoločenstva tým, že uviedol v článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/74 „sankcie“ popri „pokutách“, chcel podriadiť premlčaniu akúkoľvek právomoc ukladať sankcie vrátane nepeňažných sankcií, ktorá bude prípadne zverená Komisii v rámci právnej úpravy dopravy a hospodárskej súťaže.

- 57 Takáto dedukcia v rámci systematického výkladu uvedeného článku totiž naráža na zohľadnenie iných ustanovení práva Spoločenstva. V tomto zmysle je dôležité analyzovať odôvodnenia a ustanovenia rozhodnutia Komisie č. 715/78/ESUO zo 6. apríla 1978 o premlčaní pri sťahaní a výkone v oblasti uplatňovania zmluvy o založení Európskeho spoločenstva uhlia a ocele [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 94, s. 22).
- 58 Odôvodnenia a ustanovenia tohto rozhodnutia, ktoré bolo prijaté asi štyri roky po prijatí nariadenia č. 2988/74, zjavne vychádzajú z tých, ktoré sú v nariadení č. 2988/74. Je potrebné poznamenať, že premlčanie pri sťahaní stanovenom článkom 1 ods. 1 tohto rozhodnutia sa týka iba „právomoci Komisie ukladať pokuty“, pričom pojem „sankcie“ sa v tomto ustanovení nenachádza. Všeobecne, tam, kde odôvodnenie alebo ustanovenie nariadenia č. 2988/74 odkazuje na „pokuty alebo sankcie“, príslušné odôvodnenie alebo ustanovenie rozhodnutia č. 715/78 odkazuje výlučne na „pokuty“, pojem „sankcie“ sa nenachádza nikde v uvedenom rozhodnutí. Je potrebné dodať, že v odôvodneniach posledného uvedeného rozhodnutia sa spomínajú články Zmluvy ESUO, ktoré zverili Komisii právomoc ukladať pokuty a pravidelné pokuty a ktoré neobsahujú pojem „sankcia“. Normotvorca však, tak ako v prípade nariadenia č. 2988/74, nemal v úmysle obmedziť rozsah uplatňovania právnej úpravy týkajúcej sa premlčania sťahania iba na „ustanovenia týkajúce sa pokút alebo pravidelných pokút, ktoré sú stanovené v Zmluve, ako aj v aktoch dovtedy prijatých na jej vykonanie“ [*neoficiálny preklad*], ale aj explicitne uviedol „príslušné ustanovenia, ktoré budú stanovené budúcimi vykonávacími predpismi“ [*neoficiálny preklad*]. Nepoužil však pojem „sankcie“, takže oblasť pôsobnosti predmetného nariadenia sa nemôže v zásade týkať iných sankcií ako pokút (pozri prvé a piate odôvodnenie).
- 59 Keby sa však mal vykladať pojem „sankcie“ uvedený v nariadení č. 2988/74 ako zahrnujúci takisto rozhodnutia, ktoré konštatujú porušenie, bolo by potrebné konštatovať, že na takéto rozhodnutia sa vzťahuje režim premlčania v rámci Zmluvy ES a nie v rámci Zmluvy ESUO, hoci kategória premlčania zavedená v rámci Zmluvy

ESUO sa zjavne inšpirovala až do najmenších detailov z tej, ktorá bola zavedená krátko predtým v rámci Zmluvy ES. Takýto rozdiel by nemal opodstatnenie.

- 60 Vo svetle predchádzajúcich úvah je potrebné dospieť k záveru, že účelom uvedenia pojmu „sankcie“ v článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/74 je, ako tvrdí žalovaná, aby právomoc Komisie ukladať peňažné sankcie za porušenia ustanovení predpisov týkajúcich sa dopravy a hospodárskej súťaže Európskych spoločenstiev podliehala jedinému a tomu istému režimu premlčania, bez ohľadu na to, aký názov sa používa na tieto sankcie v textoch, v ktorých je upravené ich ukladanie.
- 61 Rozhodnutie, ktoré konštatuje porušenie, nepredstavuje sankciu v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/74, a netýka sa ho preto premlčanie stanovené týmto ustanovením.
- 62 V druhom rade, pokiaľ ide o tvrdenie žalobcov, podľa ktorého v každom prípade premlčanie práva ukladať pokuty a pravidelné pokuty zahŕňa nevyhnutne premlčanie implicitného práva konštatovať porušenie (pozri bod 28 vyššie), ani toto nemožno uznať.
- 63 Hoci v rámci režimu zriadeného nariadením č. 17 právomoc Komisie konštatovať porušenie vyplýva iba implicitne, teda v rozsahu, v akom nevyhnutne vyplýva z explicitných právomocí prikázať zastavenie porušovania a uložiť pokuty (rozsudok GVL/Komisia, už citovaný, bod 23), takáto implicitná právomoc nie je pritom podmienená výlučne výkonom týchto explicitných právomocí zo strany inštitúcie.

Súdny dvor uznal existenciu tejto implicitnej právomoci v rozsudku — rozsudok GVL/Komisia, už citovaný — ktorý sa týkal zákonnosti rozhodnutia Komisie, ktoré konštatovalo už skončené porušenie, a nebola ním uložená pokuta. Autonómia predmetnej právomoci teda nemôže byť odmietnutá, takisto ako nemôže byť ovplyvnená skutočnosťou, že výkon tejto právomoci bol podriadený existencii legitímneho záujmu v prospech inštitúcie.

64 Z toho vyplýva, že prvá časť tohto žalobného dôvodu nie je dôvodná.

Druhá časť: uplatnenie všeobecných zásad práva Spoločenstva

Tvrdenia účastníkov konania

65 Žalobcovia uvádzajú, že Komisia nemohla prijať proti nim Rozhodnutie, pretože došlo k premlčaniu práv inštitúcie na základe viacerých všeobecných zásad práva Spoločenstva.

66 Po prvé sa žalobcovia odvolávajú na zásadu právnej istoty. Uvádzajú, že dôvodom existencie premlčacích lehôt v Európskej únii je, že po určitej lehote je v záujme dobrého fungovania právneho systému, aby sa porušenia ďalej nevyšetrovali alebo nevedli k akýmkoľvek „sankciám“. Okrem toho pripomínajú, že ako podľa *Štvrtej správy o politike hospodárskej súťaže* vydanéj Komisiou, tak podľa úvodných ustanovení nariadenia č. 2988/74 zavedenie premlčania pri stíhaní a výkone prostredníctvom posledného uvedeného nariadenia má za cieľ zabezpečiť právnu istotu, ktorá je podľa názoru žalobcov podstatnou požiadavkou, ktorá musí mať vplyv nielen na právomoc Komisie ukladať pokuty, ale aj na právomoc ukladať akýkoľvek typ sankcie, akým je rozhodnutie o zákaze.

- 67 Po druhé Komisia tým, že prijala Rozhodnutie voči nim, údajne porušila všeobecné zásady práva členských štátov. Opierajúc sa najmä o časti vnútroštátnych súdnych rozhodnutí alebo o diela právnej vedy týkajúce sa premlčania v práve určitých členských štátov, žalobcovia totiž tvrdia, že takisto z opodstatnenia existencie pravidiel o premlčaní v právnych systémoch členských štátov vyplýva, že tieto pravidlá sa musia uplatňovať tak, aby bol vylúčený akýkoľvek akt sťahania a sankcií pri porušení spáchanom pred dlhým časom.
- 68 Po tretie Rozhodnutie údajne v rozpore s prezumpciou nevinny, ktorá je uvedená v článku 48 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie vyhlásenej v Nice 7. decembra 2000 (Ú. v. ES C 364, 2000, s. 1, ďalej len „Charta“) a v článku 6 ods. 2 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaného v Ríme 4. novembra 1950 (EDLP), podľa ktorých každý obvinený sa považuje za nevinného, až kým jeho vina nie je zákonne preukázaná.
- 69 Dodržiavanie tejto prezumpcie je povinnosťou Komisie na jednej strane na základe článku 51 ods. 1 Charty, ktorá najmä inštitúcie Európskej únie zaväzuje dodržiavať práva a dohliadať na zásady uvedené v Charte, a na druhej strane z dôvodu, že ide o základné právo garantované EDLP a teda všeobecnú zásadu práva Spoločenstva v súlade s článkom 6 ods. 2 EÚ a ustálenou judikatúrou súdov Spoločenstva (rozsudky Súdu prvého stupňa z 15. marca 2000, Cimenteries CBR a i./Komisia, T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, Zb. s. II-491, bod 713, a Mannesmannröhren-Werke/Komisia, už citovaný, bod 60).
- 70 Žalobcovia zdôrazňujú, pokiaľ ide o rozsah prezumpcie nevinny, že Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že akýkoľvek dôvod súdneho rozhodnutia, ktorým končí konanie z dôvodu uplynutia premlčacej lehoty, predstavuje porušenie článku 6 ods. 2

EDLP, ak iba uvádza, že obvinený konal v rozpore so zákonom, a teda sa dopustil chyby (pozri ESLP, rozsudok Adolf z 26. marca 1982, séria A, č. 49, § 38), alebo ak z neho vyplýva, že súd považuje dotknutý subjekt za vinný (ESLP, rozsudok Minelli z 25. marca 1983, séria A, č. 62, § 37).

71 Z týchto dôvodov podľa žalobcov Komisia nemohla v danom prípade bez toho, aby porušila prezumpciu neviny, ani uvádzať, že žalobcovia konali v rozpore so zákonom, ani prijať rozhodnutie, ktorého účinkom je konštatovanie tohto porušenia.

72 Žalovaná uvádza, že táto časť sa nemôže považovať za dodatočný argument na podporu prvej časti prvého žalobného dôvodu a že nie je dôvodná. Zdôrazňuje najmä, že sa zdá, že žalobcovia predpokladajú, že premlčacia lehota päť rokov sa uplatňuje rovnako na základe všeobecných zásad, ale nevysvetľujú, prečo by tomu tak malo byť, ani to, prečo by bol rozhodnutím, ktoré konštatuje porušenie, prijatým zhruba sedem rokov po skončení porušenia na obranu legitímneho záujmu, záujem zásady právnej istoty natoľko narušený, že by malo byť Rozhodnutie zrušené. Navyše poznamenáva, že z tvrdení žalobcov vyplýva, že členské štáty, v ktorých premlčacie lehoty presahujú päť rokov pri správnych rozhodnutiach alebo občianskoprávných žalobách v oblasti hospodárskej súťaže, porušujú všeobecné zásady práva Spoločenstva.

73 Žalovaná popiera relevantnosť judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, na ktorú sa odvolávajú žalobcovia, ktorá sa týka podľa nej uplynutia lehôt, ktorých uplatnenie v daných prípadoch nebolo namietané, a ktorá nemôže priniesť žiadny objasňujúci prvok v oblasti uplatňovania lehôt stanovených v právnej úprave Spoločenstva. Prezumpcia neviny sa uplatňuje podľa žalovanej iba pred prijatím rozhodnutia (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. júla 2000, Volkswagen/Komisia,

T-62/98, Zb. s. II-2707, bod 281) a nemôže určovať prijatie alebo neprijatie rozhodnutia, zohľadňujúc zásadu právnej istoty a pravidlá uplatniteľné v oblasti premlčania.

74 Žalobcovia v replike opakujú tvrdenie, podľa ktorého „právo Komisie prijímať sporné rozhodnutie bolo takisto [premlčané], uplatňujúc všeobecné zásady práva Spoločenstva“. Spresňujú, že netvrdili, že všeobecné zásady práva Spoločenstva stanovujú premlčaciu lehotu analogickú s tou, ktorá je uvedená v článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/74, ale že skôr chceli „preukázať, že táto premlčacia lehota plynie priamo zo Zmluvy ES, najmä [z] článku 85 ods. 2 ES v spojitosti s článkami 3 ods. 1 a 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článkom 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/74, a je zároveň založená na určitých základných právnych zásadách, akými sú zásada právnej istoty a správneho úradného postupu“.

75 Žalovaná v duplike zdôrazňuje skutočnosť, že tvrdenie žalobcov, podľa ktorého je nariadenie č. 2988/74 založené na všeobecných právnych zásadách, nič nepreukazuje, pokiaľ ide o oblasť uplatnenia uvedeného nariadenia. Stanovenie rôznych premlčacích lehôt pre rôzne typy konaní v rozmedzí, ktoré sa mení podľa predmetu, prináleží normotvorcovi Spoločenstva. Toto sa uplatňuje aj na rôzne konania týkajúce sa sankcií, ako to preukazuje samotný článok 1 nariadenia č. 2988/74 a, *a fortiori*, na opatrenia, ktorých účinkom nie je uloženie pokút, bez ohľadu na význam tohto posledného uvedeného pojmu. V prípade rozhodnutia, ktoré konštatuje porušenie, na ktoré sa podľa žalovanej nevzťahuje uvedené nariadenie, nič nenaznačuje, že skutočnosť, že bolo prijaté rozhodnutie, ktoré konštatuje porušenie skončené päť rokov a niekoľko týždňov pred začatím šetrenia zo strany Komisie, by bola v rozpore s akýmkoľvek pravidlom premlčania vyplývajúcim priamo zo všeobecných právnych zásad.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 76 Vzhľadom na určitú dvojznačnosť tvrdení, ktoré v písomných podaniach rozvinuli žalobcovia v rámci tejto časti žalobného dôvodu, boli žalobcovia vyzvaní na pojednávaní, aby spresnili ich význam. Žalobcovia teda uviedli, že odkazujú na určité všeobecné zásady práva Spoločenstva, na jednej strane na podporu výkladu nariadenia č. 2988/74, ktorý uprednostňuje v rámci prvej časti tohto žalobného dôvodu, a na druhej strane na podporu toho, že Komisia tým, že prijala Rozhodnutie voči nim, porušila priamo uvedené zásady, nezávisle od údajného porušenia nariadenia č. 2988/74.
- 77 Na jednej strane táto časť žalobného dôvodu predstavuje preto otázku, či výklad článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/74 zo strany Súdu prvého stupňa v rámci analýzy prvej časti tohto žalobného dôvodu neporušuje všeobecné zásady práva Spoločenstva, na ktoré sa odvolávajú žalobcovia. Text odvodeného práva Spoločenstva sa totiž musí vykladať v rámci možností v zmysle jeho súladu s ustanoveniami Zmluvy a všeobecnými zásadami práva Spoločenstva (rozsudky Súdneho dvora z 21. marca 1991, Rauh, C-314/89, Zb. s. I-1647, bod 17; z 10. júla 1991, Neu a i., C-90/90 a C-91/90, Zb. s. I-3617, bod 12, a z 27. januára 1994, Herbrink, C-98/91, Zb. s. I-223, bod 9).
- 78 Na druhej strane táto časť žalobného dôvodu predstavuje otázku, či tieto nepredstavujú priamo prekážku prijatia rozhodnutia, ktoré konštatuje porušenie, voči žalobcom, ktoré bolo prijaté približne sedem a pol roka od skončenia údajných porušení zo strany žalobcov a na základe šetrenia začatého približne päť rokov a štyri alebo päť mesiacov po tomto skončení.

79 Súd prvého stupňa usudzuje, že je potrebné skúmať tieto dve otázky jednu po druhej vo vzťahu ku každej zo zásad, na ktoré sa odvolávali žalobcovia v rámci tejto časti žalobného dôvodu.

— Zásada právnej istoty

80 Zásada právnej istoty má zabezpečiť predvídateľnosť situácií a právnych vzťahov vyplývajúcich z práva Spoločenstva (rozsudok Súdneho dvora z 15. februára 1996, Duff a i., C-63/93, Zb. s. I-569, bod 20, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 31. januára 2002, Hult/Komisia, T-206/00, Zb. VS s. I-A-19 a II-81, bod 38).

81 Podľa judikatúry Súdneho dvora na splnenie funkcie zabezpečiť právnu istotu musí byť premlčacia lehota stanovená vopred a stanovenie jej dĺžky, ako aj podmienok uplatnenia je v právomoci normotvorcu Spoločenstva (rozsudky Súdneho dvora ACF Chemiefarma/Komisia, už citovaný, body 19 a 20; Geigy/Komisia, už citovaný, bod 21; z 24. septembra 2002, Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisia, C-74/00 P a C-75/00 P, Zb. s. I-7869, bod 139, a z 2. októbra 2003, International Power a i./NALOO, C-172/01 P, C-175/01 P, C-176/01 P a C-180/01 P, Zb. s. I-11421, bod 106).

82 Premlčanie totiž tým, že bráni, aby sa spochybňovali donekonečna situácie, ktoré sa ustálili plynutím času, napĺňa právnu istotu, ale môže takisto umožniť ustálenie situácií, ktoré boli, aspoň na začiatku, protiprávne. Miera, v ktorej sa na ňu subjekty odvolávajú, vyplýva v dôsledku toho z kompromisu medzi požiadavkami právnej istoty a požiadavkami zákonnosti vzhľadom na historické a sociálne okolnosti, ktoré prevažovali v spoločnosti v danom období. Preto určiť ju prináleží len do právomoci normotvorcu.

- 83 Normotvorca Spoločenstva teda nemôže byť obmedzený súdom Spoločenstva kvôli tomu, že vykonáva výber pri zavádzaní pravidiel premlčania a pri stanovení príslušných lehôt. Skutočnosť, že nebola stanovená premlčacia lehota pre výkon právomocí, ktoré umožňujú Komisii konštatovať porušenia práva Spoločenstva, nemôže teda sama osebe predstavovať nezákonnosť vo vzťahu k dodržaniu zásady právnej istoty.
- 84 Teda zásada právnej istoty nebráni výkladu článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/74 prijatého v rámci skúmania prvej časti tohto žalobného dôvodu, podľa ktorého sa premlčanie uvedené v tomto článku uplatňuje iba na právomoc ukladať peňažné sankcie a netýka sa okrem iného právomoci Komisie konštatovať porušenie.
- 85 V dôsledku toho táto časť žalobného dôvodu v rozsahu, v akom je jej cieľom potvrdiť opačný výklad uvedeného článku uprednostňovaný žalobcami v rámci prvej časti tohto žalobného dôvodu tým, že sa odvoláva na zásadu právnej istoty, musí byť zamietnutá.
- 86 Pokiaľ ide o odvolávanie sa zo strany žalobcov na zásadu právnej istoty ako na parameter posúdenia zákonnosti Rozhodnutia mimo rámca uplatňovania nariadenia č. 2988/74, je potrebné zdôrazniť, že tvrdenia žalobcov sú v podstate orientované na myšlienku, že samotné zohľadnenie času uplynutého od skončenia porušenia pripisovaných žalobcom bráni konať a prijať voči nim Rozhodnutie. Konkrétnejšie, žalobcovia vôbec netvrdia, že Komisia vedela alebo že mohla a musela vedieť o predmetnom porušujúcom konaní v čase, ktorý by jej umožnil konať skôr. Žalobcovia jednoducho uvádzajú, že konanie Komisie, ktorého cieľom bolo skonštatovanie uvedených porušení, tým, že bolo začaté zaslaním prvých žiadostí

o informácie o vitamíne H a kyseline listovej päť rokov a štyri alebo päť mesiacov po skončení týchto porušení a viedlo k rozhodnutiu, ktoré konštatovalo porušenie, prijatému približne sedem a pol roka po tom istom skončení, zasiahlo neskoro vzhľadom na požiadavky právnej istoty.

- 87 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že súdu Spoločenstva neprináleží, aby stanovoval lehoty, rozsah alebo podmienky uplatňovania premlčania vo vzťahu k porušujúcemu správaniu, či už vo všeobecnosti alebo v predmetnom prípade, ktorý mu je predložený. Z judikatúry Súdneho dvora však vyplýva, že neexistencia zákonom stanoveného premlčania nevylučuje, že konanie Komisie v konkrétnom prípade môže byť predmetom kontroly vzhľadom na zásadu právnej istoty. Podľa Súdneho dvora totiž v prípade, že chýba text stanovujúci premlčaciu lehotu, základná požiadavka právnej istoty bráni tomu, aby Komisia mohla donekonečna oddaľovať výkon svojich právomocí (rozsudky Súdneho dvora Geigy/Komisia, už citovaný, bod 21; Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisia, už citovaný, bod 140; International Power a i./NALOO, už citovaný, bod 107; z 29. apríla 2004, Taliansko/Komisia, C-372/97, Zb. s. I-3679, bod 116, a Taliansko/Komisia, C-298/00 P, Zb. s. I-4087, bod 90).
- 88 Preto sa teda súd Spoločenstva pri skúmaní dôvodu založeného na neskorom konaní Komisie nesmie obmedziť iba na skonštatovanie, že žiadna premlčacia lehota neexistuje, ale musí preveriť, či Komisia nekonala príliš oneskorene (pozri v tomto zmysle a analogicky rozsudok Súdu prvého stupňa z 10. júna 2004, François/Komisia, T-307/01, Zb. s. II-1669, VS s. I-A-183, II-823, bod 46).
- 89 Z vyššie uvedenej judikatúry Súdneho dvora však nevyplýva, že príliš oneskorený charakter konania Komisie sa musí posúdiť iba vo vzťahu k času, ktorý uplynul medzi skutkovými okolnosťami, ktoré sú predmetom konania, a jeho začatím. Naopak, z tejto judikatúry je možné dedukovať, že konanie Komisie sa nemôže

kvalifikovať ako príliš oneskorené v prípade, že nedošlo k oneskoreniu alebo inej nedbalosti pripísateľným inštitúcii, a že je potrebné vziať do úvahy najmä okamih, keď sa inštitúcia dozvedela o existencii porušujúcich skutočností a primeranosť dĺžky správneho konania (pozri najmä rozsudok Geigy/Komisía, už citovaný, bod 21, v ktorom Súdny dvor skúmal, či „správanie v danom prípade“ zo strany inštitúcie možno považovať „za zakladajúce prekážku výkonu [jej] právomoci [ukladať pokuty]“; rozsudok Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisía, už citovaný, bod 144 v spojitosti s bodom 132, rozsudky z 29. apríla 2004, Taliansko/Komisía, C-372/97, už citovaný, body 118 a 119, a Taliansko/Komisía, C-298/00 P, už citovaný, body 91 a 92; pozri takisto rozsudky Súdu prvého stupňa z 10. apríla 2003, Département du Loiret/Komisía, T-369/00, Zb. s. II-1789, bod 56, a François/Komisía, už citovaný, body 48 až 54).

90 V danom prípade však nejde o nedbalosť Komisie pri začatí alebo ukončení správneho konania, ale o jednoduché a objektívne plynutie času od skončenia porušenia, o ktorom sa netvrdí, že Komisia o ňom vedela, ani že mala alebo musela o nich vedieť v čase, ktorý by jej umožnil konať skôr. Z Rozhodnutia navyše vyplýva, že Komisia dostala prvky informácií týkajúce sa predmetných porušení v priebehu roka 1999, že počas toho istého roka poslala žiadosti o informácie, že oznámenie o výhradách bolo prijaté 6. júla 2000 a Rozhodnutie prijaté 21. novembra 2001, čo je časový sled, ktorý iste neobsahuje znaky neprimeranej dĺžky konania.

91 Keďže samotná skutočnosť, že Komisia neodhalila nezákonnú dohodu, ktorá bola zo zjavných dôvodov zámerne utajená, nemôže sa v žiadnom prípade zamieňať s nedbalým správaním inštitúcie vzhľadom na jej úlohu dozoru, ktorá jej bola zverená Zmluvou, je potrebné usúdiť, že okolnosť, že v danom prípade sa začalo šetrenie Komisie týkajúce sa predmetných porušení až päť rokov a niekoľko mesiacov po dátume, keď tieto boli skončené, a že prijatie Rozhodnutia nastalo až sedem a pol roka po tom istom dátume, nepreukazuje žiadne porušenie zásady právnej istoty.

— Spoločné zásady práva členských štátov

- 92 V rámci tejto druhej zarážky tejto časti žalobného dôvodu žalobcovia uvádzajú rad citácií z diel právnej vedy alebo vnútroštátnych súdnych rozhodnutí týkajúcich sa premlčania, vyňatých z práva určitých členských štátov, na základe ktorých chcú, aby bolo v podstate vyslovené, že dôvod existencie premlčacích lehôt stanovených v právnych predpisoch členských štátov si vyžaduje, aby tieto lehoty, potom ako uplynú, bránili nielen uloženiu sankcií, ale takisto konštatovaniu porušenia.
- 93 Žalobcovia však ani zďaleka nepreukázali existenciu spoločných zásad v práve členských štátov týkajúcich sa premlčania.
- 94 V právnej vede a vnútroštátnych judikatúrach citovaných v žalobách týkajúcich sa premlčania v občianskoprávnej aj trestnoprávnej oblasti, sú okrem právnej istoty uvedené iné odôvodnenia pre stanovenie premlčacej lehoty: požiadavka zabránenia oneskorene začatým konaniam, ktoré by boli motivované skôr úmyslom škodiť ako spravodlivosťou; strata dôkazov; požiadavka sankcionovať nedostatok snahy žalujúcej strany; po určitom čase zánik sociálneho záujmu stíhať porušenia a požiadavka, aby verejné orgány sústredili svoje konanie na súčasné záležitosti.
- 95 Zo samotného znenia týchto citácií vyplýva, že rôzne požiadavky môžu byť dôvodom na stanovenie premlčacích pravidiel. Súd prvého stupňa usudzuje, že prináleží každému normotvorcovi, aby v rôznych oblastiach, v ktorých má normotvorné

právomoci, rozhodol, či si niektorá z týchto požiadaviek vyžaduje stanovenie premlčacích lehôt, a určil rozsah a podmienky uplatňovania týchto lehôt v závislosti od cieľov, ktoré sleduje zavedením uvedených lehôt.

- 96 Žalobcovia najmä nepreukázali existenciu právneho pravidla spoločného členským štátom, podľa ktorého v prípade, že je stanovená premlčacia lehota, pokiaľ ide o dané porušenie, táto lehota sa musí uplatniť tak vo vzťahu k právomoci sankcionovať porušenie, ako aj vo vzťahu k právomoci porušenie skonštatovať.
- 97 Aj keby sa predpokladalo, že právne poriadky všetkých členských štátov naozaj majú spoločné pravidlo nevyhnutného uplatňovania jednej a tej istej premlčacej lehoty pri práve konštatovať porušenia a práve ukladať pokuty, takéto pravidlo by aj tak ešte nebolo záväzné v právnom poriadku Spoločenstva. Bolo by totiž ešte potrebné, aby toto pravidlo bolo záväzné v týchto právnych poriadkoch ako skutočná všeobecná právna zásada a nielen na základe konkrétnych ustanovení prijatých normotvorcom pri výkone svojej širokej miery voľnej úvahy.
- 98 Premlčanie samotné však nie je všeobecnou právnou zásadou (pozri body 82 a 83 vyššie), a preto toto postavenie nemôže byť *a fortiori* priznané ani pravidlu, ktoré vyžaduje uplatňovanie jednej a tej istej premlčacej lehoty pre právo skonštatovať porušenia a pre právo ukladať sankcie.
- 99 Takéto pravidlo nie je teda záväzné pre normotvorcu a správne orgány Spoločenstva ako všeobecná zásada práva Spoločenstva. Preto teda musia byť tvrdenia žalobcov zamietnuté, a to aj v tej súvislosti, keď je ich cieľom potvrdiť v mene požiadavky výkladu ustanovení práva Spoločenstva v zmysle ich súladu so všeobecnými

zásadami práva Spoločenstva výklad nariadenia č. 2988/74, ktorý uprednostňujú v rámci prvej časti tohto žalobného dôvodu a ktorým chcú doceliť vyslovenie, že Komisia tým, že voči žalobcom prijala rozhodnutie, ktoré sa odchyľuje od tohto údajného spoločného pravidla práva členských štátov, porušila priamo všeobecné zásady práva Spoločenstva.

100 Okrem toho vzhľadom na to, že žalobcovia sa odvolávajú na toto údajné spoločné pravidlo aj nezávisle od jeho povahy všeobecnej zásady práva Spoločenstva, je potrebné pripomenúť, že podľa judikatúry znenie ustanovenia práva Spoločenstva, ktoré neobsahuje žiadny výslovný odkaz na právo členských štátov určiť jeho význam a rozsah, sa má zvyčajne vykladať autonómne, pričom tento výklad je potrebné vykonať s prihliadnutím na kontext ustanovenia a cieľ sledovaný predmetnou právnou úpravou (rozsudok Súdneho dvora z 18. januára 1984, Ekro, 327/82, Zb. s. 107, bod 11; rozsudky Súdu prvého stupňa z 8. marca 1990, Schwedler/Parlament, T-41/89, Zb. s. II-79, bod 27; z 18. decembra 1992, Días García/Parlament, T-43/90, Zb. s. II-2619, bod 36, a z 22. apríla 1993, Peugeot/Komisia, T-9/92, Zb. s. II-493, bod 39).

101 Konkrétne, v prípade neexistencie výslovného odkazu môže uplatnenie práva Spoločenstva zahŕňať v prípade potreby odkaz na právo členských štátov, keď súd Spoločenstva nemôže zistiť v práve Spoločenstva alebo medzi všeobecnými zásadami práva Spoločenstva prvky, ktoré by mu umožnili spresniť jeho obsah a rozsah autonómny výkladom (rozsudky Súdu prvého stupňa z 18. decembra 1992, Khouri/Komisia, T-85/91, Zb. s. II-2637, bod 32, a Días García/Parlament, už citovaný, bod 36).

102 V tomto prípade však Súd prvého stupňa usúdil pri analýze prvej časti tohto žalobného dôvodu, že obsah a rozsah článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/74 vzhľadom na otázku položenú žalobcami si vystačia s autonómny výkladom tohto

ustanovenia vykonaným podľa metód doslovného, kontextuálneho, teleologického a systematického výkladu. Z tohto dôvodu nie je potrebné odkazovať na právo členských štátov na výklad uvedeného ustanovenia.

— Prezumpcia nevinny

103 Žalobcovia sa odvolávajú okrem iného na prezumpciu nevinny, ktorá je uvedená v článku 48 ods. 1 Charty a v článku 6 ods. 2 EDLP.

104 V tomto smere je potrebné najprv zdôrazniť, že prezumpcia nevinny, tak ako vyplýva najmä z článku 6 ods. 2 EDLP, je súčasťou základných práv, ktoré sú podľa článku 6 ods. 2 EÚ a ustálenej judikatúry Súdneho dvora chránené v právnom poriadku Spoločenstva (rozsudky Súdneho dvora z 8. júla 1999, Hüls/Komisia, C-199/92 P, Zb. s. I-4287, bod 149, a Montecatini/Komisia, C-235/92 P, Zb. s. I-4539, bod 175).

105 Z judikatúry takisto vyplýva, že prezumpcia nevinny sa uplatňuje na konania týkajúce sa porušenia pravidiel hospodárskej súťaže vzťahujúce sa na podniky, ktoré môžu viesť k uloženiu pokút alebo pravidelných penále (pozri v tomto zmysle rozsudky Hüls/Komisia, už citovaný, bod 150; Montecatini/Komisia, už citovaný, bod 176, a Volkswagen/Komisia, už citovaný, bod 281).

106 Prezumpcia nevinny v sebe zahŕňa, že ktorákoľvek obvinená osoba sa považuje za nevinnú, až kým jej vina nie je zákonne preukázaná. Bráni teda akémukoľvek formálnemu konštatovaniu a aj akémukoľvek názniku, ktorých predmetom je

zodpovednosť osoby obvinenej z daného porušenia, v rozhodnutí, ktorým sa končí konanie bez toho, aby táto osoba mohla využiť všetky záruky bežne poskytované pri výkone práva na obhajobu v rámci konania, ktoré riadne prebieha a v rámci ktorého je vydané rozhodnutie o opodstatnenosti sporu.

107 Z toho vyplýva, že prezumpcia nevinoty naopak nie je prekážkou tomu, aby sa zodpovednosť obvinenej osoby za dané porušenie uznala na konci konania, ktoré celé prebiehalo v súlade so stanovenými podmienkami a v rámci ktorého mohli byť plne využité práva na obhajobu, a to hoci poruшитelovi nemôže byť uložená sankcia z dôvodu premlčania práva príslušného orgánu, ktoré sa ňu vzťahuje.

108 Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, na ktorú sa odvolávajú žalobcovia (pozri bod 70 vyššie), aj za predpokladu, že by bola uplatniteľná v tomto prípade, navyše iba vyhovuje úvahám uvedeným v bodoch 106 a 107 vyššie.

109 Preto je na jednej strane potrebné skonštatovať, že výklad nariadenia č. 2988/74, ku ktorému dospel Súd prvého stupňa pri skúmaní prvej časti tohto žalobného dôvodu, neporušuje dodržanie prezumpcie nevinoty. Z tohto výkladu totiž vôbec nevyplýva, že by Komisia bola oprávnená skonštatovať existenciu porušenia rozhodnutím, ktoré predčasne končí konanie uvedené v nariadení č. 17 z dôvodu uplynutia premlčacej lehoty stanovenej v článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/74. Podľa tohto výkladu nariadenie č. 2988/74, keďže sa netýka právomoci Komisie skonštatovať porušenia, nebráni tomu, aby Komisia, keď si uvedomí, že sa uplatňuje premlčanie uvedené v článku 1 ods. 1 toho istého nariadenia, aj tak pokračovala riadnym spôsobom v konaní iba s cieľom skonštatovať porušenie, pričom sa dodržia záruky stanovenej s cieľom zabezpečiť plný výkon práv na obhajobu.

- 110 Na druhej strane sa vôbec v danom prípade nezdá, že by Komisia porušila prezumpciu nevinoty. Rozhodnutie totiž neukončilo konanie začaté proti žalobcom z dôvodu uplynutia premlčacej lehoty, ale bolo prijaté ako výsledok konania, ktoré riadne prebiehalo a v rámci ktorého žalobcovia mohli využiť — tak ako to potvrdzuje skutočnosť, že nedošlo k žiadnym námietkam z ich strany v tomto smere — všetky procesné záruky, ktoré musia byť poskytnuté podnikom predtým, ako môže byť prijaté voči nim rozhodnutie, ktoré konštatuje porušenie pravidiel hospodárskej súťaže.
- 111 Za týchto podmienok sa žalobcovia nemôžu účinne odvolávať v danom prípade na prezumpciu nevinoty.
- 112 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy je potrebné dôjsť k záveru, že táto časť žalobného dôvodu, podobne ako prvá časť, nie je opodstatnená a v dôsledku toho je potrebné zamietnuť prvý žalobný dôvod ako celok.

2. O druhom žalobnom dôvode založenom na nedostatku právomoci Komisie

Tvrdenia účastníkov konania

- 113 Žalobcovia uvádzajú, že Komisia nemala právomoc prijať rozhodnutie, ktorým bolo vyslovené, že porušili článok 81 ods. 1 ES. V skutočnosti ani článok 3 nariadenia

č. 17, ani žiadne iné ustanovenie nepochybuje Komisiu, aby prijala rozhodnutie, ktoré konštatuje porušenie, keď toto porušenie už skončilo mimo premlčacej lehoty stanovenej v článku 1 nariadenia č. 2988/74.

114 Zdôrazňujú, že ustanovenia Zmluvy ES a nariadenia č. 17 výslovne zverujú Komisii iba právomoc prijať opatrenia na skončenie existujúceho porušenia a ukladať pokuty alebo pravidelné pokuty. Ani Zmluva ES, ani nariadenie č. 17 neupravujú otázku, či Komisia má právomoc vysloviť prostredníctvom rozhodnutia, že podnik v minulosti porušil pravidlá hospodárskej súťaže uvedené v Zmluve, keď toto porušenie už jasne skončilo pred rozhodnutím alebo dokonca ešte pred začatím šetrenia Komisie.

115 Žalobcovia uznávajú, že Súdny dvor v už citovanom rozsudku GVL/Komisia rozhodol, že právomoc Komisie prijať rozhodnutie, ktoré zaväzuje podniky skončiť porušenie, ktoré Komisia skonštatovala, a ukladať pokuty a pravidelné pokuty v prípade porušenia zahŕňa nevyhnutne právomoc konštatovať porušenie. Poznamenávajú však, že v tomto rozsudku Súdny dvor takisto určil, že Komisia na to, aby mohla prijať rozhodnutie, ktoré iba konštatuje porušenie, ktoré už skončilo, musí preukázať existenciu „legitímneho záujmu“ prijať takéto rozhodnutie a presnejšie, existenciu skutočného nebezpečenstva vrátenia sa k predmetnej praktike, odôvodňujúc tak objasnenie právnej situácie formálnym rozhodnutím.

116 Komisia však, uznávajúc vo svojej praxi predchádzajúcej prijatiu Rozhodnutia, že na prijatie rozhodnutia konštatujúceho porušenie, ktoré už skončilo, je potrebný legitímny záujem, a pripúšťajúc, že v danom prípade údajné porušenia zo strany žalobcov už jasne skončili v roku 1994, nepreukázala podľa nich legitímny záujem skonštatovať prostredníctvom Rozhodnutia, že žalobcovia porušili článok 81 ES.

- 117 Zdôrazňujúc, že požiadavka legitímneho záujmu musí byť predmetom reštriktívneho výkladu (návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Reischl v súvislosti s rozsudkom GVL/Komisia, už citovaným, s. 512 až 521), žalobcovia zdôrazňujú skutočnosť, že v priebehu správneho konania neuvádzali žiadnu právnu otázku, ktorá by musela byť objasnená formálnym rozhodnutím Komisie, ale jednoducho odmietli na základe okolností svoju účasť na údajných dohodách.
- 118 Tak teda podľa žalobcov nebolo v danom prípade, pokiaľ ide o nich, žiadne skutočné nebezpečenstvo vrátenia sa k predmetnému postupu, keďže tento postup skončil viac ako päť rokov pred Rozhodnutím a žalovaná odvtedy nezistila žiadne opakovanie z ich strany alebo žiadny dôvod, ktorý by spôsobil, že by takéto opakovanie bolo pravdepodobnejšie ako v iných prípadoch.
- 119 Žalovaná poznamenáva, že žalobcovia sú povinní uznať, že má implicitnú právomoc prijímať rozhodnutia, ktoré preukazujú existenciu porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, keď porušenie skončilo a nebola uložená žiadna pokuta. Uznáva, že na výkon tejto právomoci musí mať legitímny záujem takto konať.
- 120 Podľa žalovanej však nie je žiadny dôvod vykladať reštriktívne podmienky, za ktorých Komisia vykonáva túto právomoc. Nič nedokazuje najmä to, že v už citovanom rozsudku GVL/Komisia mal Súdny dvor v úmysle obmedziť prijímanie rozhodnutí konštatujúcich porušenie Komisiou na neisté situácie, pokiaľ ide o zákonnosť predmetného správania. Okrem toho v tom istom rozsudku sa Súdny dvor neriadil návrhmi, ktoré predniesol generálny advokát Reischl, najmä pokiaľ ide o existenciu predmetnej implicitnej právomoci, a teda by bolo mylné vychádzať z tvrdení generálneho advokáta pri výklade dosahu tohto rozsudku.

121 Podľa názoru žalovanej nie je ani žiadny dôvod dôjsť k záveru, že implicitná právomoc je *ipso facto* výnimočná. Implicitná právomoc prijímať rozhodnutia, ktoré konštatujú porušenie, pri sledovaní legitímneho záujmu týkajúceho sa uplatnenia práva hospodárskej súťaže, nie je žiadnou výnimkou z právomocí, ktoré nariadenia č. 17 zveruje Komisii, ale ich dopĺňa. Výslovné právomoci Komisie spočívajú na myšlienke formulovanej najmä článkom 83 ods. 2 písm. d) ES a článkom 85 ES, že úlohou Komisie je dbať na uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže zo strany podnikov a konštatovať v prípade potreby, že došlo k porušeniu týchto pravidiel (rozsudok GVL/Komisia, už citovaný, bod 22). Bolo by teda neprimerané *a priori* zaujať stanovisko k otázke, či oblasť implicitnej právomoci Komisie sa má vykladať v reštriktívnom alebo širokom zmysle. Dôležité je sa uistiť o existencii okolností, za ktorých je potrebné konštatovať porušenie, aby sa zabezpečilo uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže zo strany podnikov. Táto skrytá požiadavka je vyjadrená kritériom legitímneho záujmu.

122 Teda iné legitímne záujmy ako objasnenie právnej situácie by mohli odôvodňovať prijatie rozhodnutia, ktoré konštatuje skončené porušenie, a to:

— záujem podporovať príkladné správanie zo strany podnikov, uvádzajúc zvlášť závažné porušenia v rozhodnutí prijatom ako výsledok správneho konania, v ktorom prezumpcia nevinu a práva na obhajobu boli plne dodržané, a to o to viac, keď tak, ako žalobcovia v danom prípade, podniky popierajú okolnosti a porušenie v priebehu uvedeného konania,

— záujem odradiť akékoľvek opakovanie správania, keďže rozhodnutie, ktoré konštatuje porušenie, môže v súlade s bodom 2 usmernenia k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17

a článku 65 ods. 5 Zmluvy ESÚO (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171) a z dôvodu opakovania predstavovať základ pre zvýšenie pokuty uloženej podniku v prípade neskoršieho porušenia toho istého typu,

- záujem umožniť, aby sa poškodené strany mohli obrátiť na vnútroštátne občianskoprávne súdy, ktoré bez pomoci právomoci získať dôkazy na úrovni celého Spoločenstva, ktorú má Komisia, by nemuseli byť schopné zhromaždiť všetky potrebné dôkazy v prípade porušenia veľkého geografického rozsahu, ktorého okolnosti sú popierané zodpovednými podnikmi.

123 Vzhľadom na veľmi závažnú povahu porušení vytýkaných žalobcom a na popieranie okolností z ich strany, čo sú elementy, ktoré vyplývajú jasne zo znenia Rozhodnutia, však tieto tri legitímne záujmy v danom prípade existujú. V tomto smere žalovaná zdôrazňuje, že žalobcovia by nepochybne popierali takisto v rámci konania pred vnútroštátnym súdom skutočnosti, ktoré sa im vytýkajú, že je úplne možné, že by došlo k opakovaniu porušenia, keby konštatované porušenia neboli verejne oznámené a že dohoda zahrnujúca určenie pevných cien a zdieľanie informácií je veľmi vážnym porušením, ktoré sa nesmie zanedbávať pri určovaní pokuty, ktorú je vhodné uložiť v prípade opakovaného porušenia.

124 V replike žalobcovia odpovedajú, že záujmy, na ktoré sa odvoláva žalovaná, nemôžu odôvodňovať prijatie Rozhodnutia voči nim.

125 Pokiaľ ide o záujem podporiť príkladné správanie zo strany podnikov a záujem odradiť od akéhokoľvek opakovania, žalobcovia uvádzajú, že oznámenie výhrad už malo na nich odradzujúci účinok, takže nebolo potrebné na tento účel prijímať voči nim Rozhodnutie, ktoré v podstate prebralo právny obsah uvedeného oznámenia. Pokiaľ ide o odradzujúci účinok na verejnosť, rozhodnutie adresované podnikom, ktoré boli účastníkmi dohôd a voči ktorým ešte nedošlo k premlčaniu, podľa

žalobcov stačilo. Okrem toho uvádzajú, že pripustiť pri neexistencii skutočného nebezpečenstva návratu k predmetnej praktike legitímny záujem odradiť od akéhokoľvek opakovania by znamenalo, že Komisia môže prijať rozhodnutie, ktoré konštatuje porušenie v každom prípade nezávisle od okolností veci a dátumu, kedy došlo k porušeniu.

126 Pokiaľ ide o záujem umožniť poškodeným subjektom obrátiť sa na vnútroštátne občianskoprávne súde, žalobcovia uvádzajú, že ho nie je možné považovať za legitímny. Žalovanej nebola vôbec zverená Zmluvou ES, ani nariadením č. 17 funkcia umožniť poškodeným subjektom obrátiť sa na vnútroštátne občianskoprávne súde.

127 Žalovaná v duplike spresňuje, že jej obrana v týchto konaniach sa nezakladá na všeobecnom tvrdení o existencii legitímneho záujmu na prijatí rozhodnutí, ktoré konštatujú porušenie, vo všetkých prípadoch. Zdôrazňuje, že nebezpečenstvá spojené s opakovaním škodiace verejnému záujmu sú osobitne významné v prípadoch najzávažnejších dohôd a konkrétnejšie v prítomnosti typov porušení, ktoré sú svojou povahou tajné a teda je pre Komisiu ťažšie ich odhaliť. Preto rovnováha, ktorá sa má nastoliť medzi záujmami podnikov, ktorým je adresované rozhodnutie, a verejným záujmom, musí byť iná v prípadoch uskutočnených veľmi závažných porušení a iná v prípade menších porušení.

128 Pokiaľ ide o záujem umožniť obrátiť sa na vnútroštátne súde, žalovaná trvá na tom, že je zvlášť ťažké pre poškodené subjekty preukázať existenciu porušenia, ku ktorému došlo v tak veľkom geografickom rozsahu, ako aj na dôležitosti výkonu právomocí Komisiou, ktoré umožňujú získať dôkazy v šetreniach týkajúcich sa tajných dohôd. Zdôrazňuje, že neodkazovala na predmetný záujem ako systematické odôvodnenie prijímania rozhodnutí, ktoré konštatuje porušenie, ale tak ako pri záujme odradiť od opakovania porušenia, vo vzťahu k zvlášť závažnému porušeniu. Okrem toho dodáva, že existencia opravných prostriedkov pre občianskoprávne

škody môže takisto splniť funkciu verejného záujmu, keď tieto prostriedky predstavujú odradenia od porušovania predpisov hospodárskej súťaže. Právo Spoločenstva považuje totiž existenciu týchto prostriedkov za veľmi dôležitú na zabezpečenie plného uplatňovania článkov 81 ES a 82 ES (rozsudok Súdneho dvora z 20. septembra 2001, *Courage a Crehan*, C-453/99, Zb. s. I-6297).

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 129 Žalobcovia uvádzajú, že Komisia nemala právomoc prijať Rozhodnutia voči nim, pretože neexistuje ustanovenie, ktoré by Komisiu poverilo konštatovať formou rozhodnutia porušenia, ktoré už skončili, a keď navyše premlčacia lehota uvedená v článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/74 už uplynula a nie je preukázané, že legitímny záujem odôvodňoval prijatie tohto Rozhodnutia voči nim.
- 130 Pokiaľ ide o tvrdenia žalobcov uvedené v bodoch 113 a 114 vyššie, už bolo pripomenuté v bode 37 tohto rozsudku, že skončenie porušenia pravidiel hospodárskej súťaže pred prijatím rozhodnutia zo strany Komisie nepredstavuje ako také okolnosť, ktorá by bránila výkonu právomoci Komisie konštatovať toto porušenie, pričom Súdny dvor rozhodol, že Komisia môže prijať rozhodnutie, ktoré konštatuje porušenie, ktoré už predmetný podnik skončil, ale za podmienky, že inštitúcia má legitímny záujem tak urobiť (rozsudok *GVL/Komisia*, už citovaný, bod 24).
- 131 Okrem toho už bolo rozhodnuté v bode 63 vyššie, že keď v rámci režimu zriadeného nariadením č. 17 právomoc Komisie konštatovať porušenie vyplýva iba implicitne, teda v rozsahu, v akom nevyhnutne vyplýva z explicitných právomocí prikázať zastavenie porušenia a uložiť pokuty (rozsudok *GVL/Komisia*, už citovaný, bod 23), takáto implicitná právomoc nie je pritom podmienená výlučne výkonom týchto

explicitných právomocí zo strany inštitúcie. Preto skutočnosť, že Komisia nemala už právo uložiť pokuty porušiteľom z dôvodu uplynutia premlčacej lehoty uvedenej v článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/74, nie je sama osebe prekážkou prijatia rozhodnutia, ktoré konštatuje, že došlo k takémuto skončenému porušeniu.

- 132 Pokiaľ ide o tvrdenia žalobcov uvedené v bodoch 115 až 118 vyššie, otázka, ktorú kladú, nie je v skutočnosti, či Komisia mala právomoc konštatovať vo forme rozhodnutia, že došlo k skončeným porušeniam pripisovaným žalobcom, ale či Komisia mala v danom prípade legitímny záujem prijať rozhodnutie, ktoré konštatuje tieto porušenia (pozri v tomto zmysle rozsudok GVL/Komisia, už citovaný, bod 24). Týmito tvrdeniami teda žalobcovia kritizujú v podstate podmienky výkonu tejto právomoci v danom prípade.
- 133 Súd prvého stupňa však musí len uviesť, že vôbec nevyplýva z Rozhodnutia, že Komisia by skutočne skúmala otázku, či mala alebo nemala takýto záujem.
- 134 Žalovanej bola v tomto smere položená na pojednávaní otázka a ona odkázala na odôvodnenie č. 651 Rozhodnutia, ktoré obsahuje údajne záver Komisie, podľa ktorého bolo primerané prijať rozhodnutie, ktoré konštatuje porušenie, voči žalobcom, čo je záver, ktorý podľa Komisie v podstate znamená, že existoval legitímny záujem tak urobiť.
- 135 Je však potrebné skonštatovať, že žalovaná tým, že v uvedenom odôvodnení potvrdila, že „pravidlá premlčania sa týkajú výlučne uplatňovania pokút alebo sankcií“ [*neoficiálny preklad*] a že „nemajú vplyv na právo Komisie konať vo veciach týkajúcich sa dohôd a prijímať v prípade potreby rozhodnutia o zákaze“ [*neoficiálny preklad*], iba odmietavo odpovedala na tvrdenie, ktoré uviedli žalobcovia, podľa ktorého predmetné porušenia za predpokladu ich preukázania nemohli byť už viac

predmetom rozhodnutia, pretože došlo k premlčaniu. Z tohto tvrdenia nemožno vyvodiť, že Komisia si kládla takisto otázku, či má legitímny záujem skonštatovať vo forme rozhodnutia porušenia, ktoré už žalobcovia skončili.

- 136 Z vyššie uvedeného vyplýva, že Komisia sa tým, že neskúmala pri prijímaní Rozhodnutia, či skonštatovanie porušenia vo vzťahu k žalobcom bolo odôvodnené legitímnym záujmom, dopustila nesprávneho právneho posúdenia, ktorý odôvodňuje zrušenie Rozhodnutia v rozsahu, v akom sa týka žalobcov.
- 137 Navyše, žalovaná nepreukázala Súdu prvého stupňa ani existenciu takéhoto legitímneho záujmu v danom prípade. Iste, pred Súdom prvého stupňa žalovaná uviedla, že okrem záujmu objasniť právnu situáciu, čo je záujem uznaný za legitímny za okolností, ktoré boli v konaní vedúcom k vydaniu už citovaného rozsudku GVL/ Komisia, v tejto veci by mohli prijatie Rozhodnutia voči žalobcom odôvodniť aj iné záujmy, a to potreba podporiť príkladné správanie podnikov, záujem odradiť od opakovaného porušenia vzhľadom na zvlášť závažnú povahu predmetných porušení a záujem umožniť poškodeným tretím osobám obrátiť sa na vnútroštátne občianskoprávne súdy.
- 138 Je však potrebné skonštatovať, že žalovaná sa obmedzila na všeobecné vyjadrenie troch hypotéz bez toho, aby preukázala na konkrétnych okolnostiach predmetného prípadu, týkajúcich sa veľmi závažných porušení a veľmi rozsiahlych vytýkaných skutočností žalobcom, že tieto hypotézy boli v tomto prípade potvrdené, a odôvodňovali preto jej legitímny záujem prijať voči žalobcom rozhodnutie, ktoré konštatuje uvedené porušenia. Komisia nevysvetlila konkrétne Súdu prvého stupňa, prečo si závažnosť a geografický rozsah predmetných porušení vyžadovali skonštatovanie skončených porušení vo forme Rozhodnutia v konkrétnom prípade žalobcov. Nepredložila takisto ani najmenšiu indíciu týkajúcu sa rizika opakovania porušení zo strany žalobcov. Žalovaná nepredložila ani údaje o súdnych konaniach začatých alebo plánovaných zo strany subjektov poškodených porušeniami, týkajúce sa okolností predmetného prípadu.

139 Okrem toho žalobcovia namietajú proti legitímnosti záujmov uvádzaných žalovanou pred Súdom prvého stupňa tým, že uvádzajú, že oznámenie výhrad malo dostatočne odradzujúci účinok voči nim, že neexistovalo žiadne skutočné nebezpečenstvo vrátenia sa k predmetným postupom obmedzujúcim hospodársku súťaž a že snaha umožniť obrátiť sa na vnútroštátne súdy je sama osebe diskutabilná. Žalovaná však nepredložila k týmto námietkam takú odpoveď, ktorá by preukazovala údajný legitímny záujem.

140 Druhému žalobnému dôvodu je preto potrebné vyhovieť.

O návrhu žalobcov, aby boli v uverejňovaných dokumentoch týkajúcich sa týchto konaní vynechané niektoré údaje

141 Každý zo žalobcov v žalobe navrhol Súdu prvého stupňa, aby neuviedol v uverejňovaných dokumentoch týkajúcich sa týchto konaní vzhľadom na ich predmet, akékoľvek odkazy na výrobky a obdobia, na ktoré sa vzťahujú porušenia, ktoré im boli pripísané v Rozhodnutí.

142 V tomto smere je potrebné uviesť, že z dokumentov, ktoré predložili žalobcovia do spisu v prílohe ich repliky, vyplýva, že po začatí týchto konaní sa konali rozsiahle diskusie medzi žalobcami a Komisiou vo veci zverejnenia Rozhodnutia. Žalobcovia totiž žiadali Komisiu, aby vo verzii Rozhodnutia určenej na zverejnenie vynechala

akýkoľvek odkaz na názov ich spoločností, na vitamínový výrobok, ktorého sa porušenie z ich strany týkalo, a iné elementy, ktoré by ich umožnili identifikovať ako podniky, ktoré boli účastníkmi nezákonnej dohody.

143 Komisia však napokon zamietla tieto návrhy a neutajená verzia Rozhodnutia vydaná v *Úradnom vestníku Európskych spoločenských* 10. januára 2003 uvádza jasne elementy, ktoré boli predmetom návrhov žalobcov uvedených v bode 141 vyššie (pozri najmä článok 1 Rozhodnutia).

144 Keďže tieto informácie nadobudli takto verejnú povahu po začatí týchto konaní, je vylúčené, aby mohli byť predmetom dôverného zaobchádzania (uznesenia predsedu druhej rozšírenej komory Súdu prvého stupňa z 9. novembra 1994, Langnese Iglo/Komisia, T-7/93, neuverejnené v Zbierke, bod 11; predsedu piatej rozšírenej komory Súdu prvého stupňa z 3. júna 1997, Gencor/Komisia, T-102/96, Zb. s. II-879, bod 29, a predsedu druhej rozšírenej komory Súdu prvého stupňa z 3. júla 1998, Volkswagen a Volkswagen Sachsen/Komisia, T-143/96, neuverejnené v Zbierke, bod 20), a preto musí byť návrh podaný žalobcami zamietnutý.

O trovách

145 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalovaná nemala vo veci úspech, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania v súlade s návrhom žalobcov.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (štvrtá rozšírená komora)

rozhodol a vyhlásil:

- 1. Rozhodnutie Komisie 2003/2/ES z 21. novembra 2001 prijaté v konaní podľa článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/E-1/37.512 – Vitamíny) sa zrušuje v rozsahu, v akom sa týka žalobcov.**
- 2. Žalovaná je povinná nahradiť trovy konania.**

Legal

Lindh

Mengozzi

Wiszniewska-Białecka

Vadapalas

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 6. októbra 2005.

Tajomník

Predseda komory

H. Jung

H. Legal